

WSTĘP

Przedstawiony poniżej Program działań jest dokumentem, który zakłada kontynuację kierunków lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych, jakie zostały wytyczone w poprzednim „Programie Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Myszkowskim” przyjętym Uchwałą Nr XXXII/201/2012 Rady Powiatu w Myszkowie z dnia 26.10.2012 r.

W dniu 27 listopada 2015 roku Uchwałą Rady Powiatu w Myszkowie Nr XV/111/2015 przyjęto Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Myszkowskim na lata 2016 - 2022, która w dziale IV w III celu strategicznym uwzględnia problematykę osób niepełnosprawnych i proponuje szereg projektów socjalnych skierowanych na podniesienie poziomu funkcjonowania niepełnosprawnych osób w środowisku lokalnym.

Głównym zadaniem „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie myszkowskim” jest zgromadzenie możliwie całościowej wiedzy na temat realiów życia ludzi niepełnosprawnych oraz poprzez systemowe działania zaproponowanie takich rozwiązań, które zapewniłyby osobom niepełnosprawnym otwartość i dostępność do wszystkich systemów i programów dla osób niepełnosprawnych, wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach życia oraz równość i poszanowanie praw człowieka.

Osoby niepełnosprawne, których stan zdrowia nie pozwala w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, są skazane na samych sobie, czują się wyizolowane i niepotrzebne.

Zmianę tego stanu rzeczy umożliwi realizacja poniższego „Programu”, który szczegółowo określa kierunki polityki społecznej na szczeblu lokalnym, gminnym i powiatowym na kolejne lata.

Cele programu:

- stworzenie możliwości pełnej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- wyrównanie szans życiowych osób niepełnosprawnych,
- wykorzystanie lokalnego potencjału w procesie integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem,
- doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.

I. Definicja niepełnosprawności

Niepełnosprawność nie jest tylko właściwością osoby lecz zespołem warunków środowiska społecznego i fizycznego (bariery architektoniczne, urbanistyczne, ekonomiczne, społeczne, prawne), które powodują ograniczenia i problemy osoby niepełnosprawnej. W świetle takiej definicji rozwiązanie problemów osoby niepełnosprawnej wymaga akcji społecznych, a za ich wykonanie odpowiedzialne jest społeczeństwo.

Próbując dokonać definicji osoby niepełnosprawnej uwzględnia się różne kryteria: biologiczne, społeczne, zawodowe. W niniejszym opracowaniu wykorzystano definicje zawierające kryteria biologiczne i społeczne (definicja 1) oraz kryterium zawodowe (definicja 2).

Niepełnosprawną jest osoba, u której uszkodzenie i niepełnosprawność organizmu spowodowały utrudnienie i ograniczenie lub uniemożliwienie wykonywania zadań zawodowych oraz wypełnianie ról społecznych, biorąc pod uwagę jej wiek, płeć, czynniki społeczne i środowiskowe (definicja 1).

Dla potrzeb rehabilitacji zawodowej i zatrudniania przyjmuje się natomiast następującą definicję (definicja 2): niepełnosprawną jest osoba, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności wykonywanie pracy zawodowej.

II. Struktura niepełnosprawności w Powiecie Myszkowskim

Na podstawie informacji GUS stan na dzień 31.12.2021 r., na terenie Powiatu Myszkowskiego przebywa 69 749 mieszkańców. Z tej liczby 8 652 to osoby niepełnosprawne, w tym 1 180 osób to dzieci i młodzież do 16 roku życia.

Spośród 7 050 osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia 4 539 osób legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, 2 143 osoby posiadają orzeczenie zaliczające do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, a 368 osób posiada lekki stopień niepełnosprawności.

1. Analiza na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Myszkowie.

Analizując sprawozdania Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Myszkowie za 2020 i 2021 rok z uwzględnieniem przyczyn niepełnosprawności można stwierdzić, że najczęściej występującą przyczyną niepełnosprawności wśród orzekanych osób po 16 roku życia są schorzenia spowodowane uszkodzeniem narządu ruchu.

Kolejną grupę stanowią osoby z chorobami psychicznymi i chorobami neurologicznymi. Dużą grupę osób niepełnosprawnych stanowią osoby z chorobami układu oddechowego i krążenia.

TABELA Nr 1

Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób dorosłych z uwzględnieniem przyczyn niepełnosprawności

Rodzaj niepełnosprawności	2020 rok	2021 rok
Upośledzenie umysłowe	27	14
Choroby psychiczne	202	216
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	24	36
Choroby narządu wzroku	75	97
Upośledzenie narządu ruchu	507	566
epilepsja	13	9
Choroby układu oddechowego i krążenia	154	161
Choroby układu moczowo- płciowego	85	64
Choroby układu pokarmowego	50	29
Choroby neurologiczne	176	201
Całościowe zaburzenia rozwojowe	9	13
Inne dysfunkcje	64	62

Natomiast najczęściej występującą przyczyną niepełnosprawności wśród dzieci do 16 roku życia są całościowe zaburzenia rozwojowe, w tym. min. autyzm, zespół Aspergera, zaburzenia hiperkinetyczne /92 orzeczenia w 2021 roku/, następnie choroby układu oddechowego / 34 orzeczenia / oraz schorzenia neurologiczne /29 orzeczeń/. Najmniej spotykaną przyczyną niepełnosprawności w tej grupie osób są choroby układu pokarmowego / 1 orzeczenie/.

Na podstawie poniższego zestawienia ilustrującego liczbę orzeczeń wydanych przez PZON w Myszkowie w roku 2021 stwierdzić można, iż więcej niepełnosprawnych to kobiety (55%), ale orzeczonych mężczyzn jest niewiele mniej (45%). Najwięcej osób niepełnosprawnych pochodzi z przedziału wiekowego 60 lat i więcej.

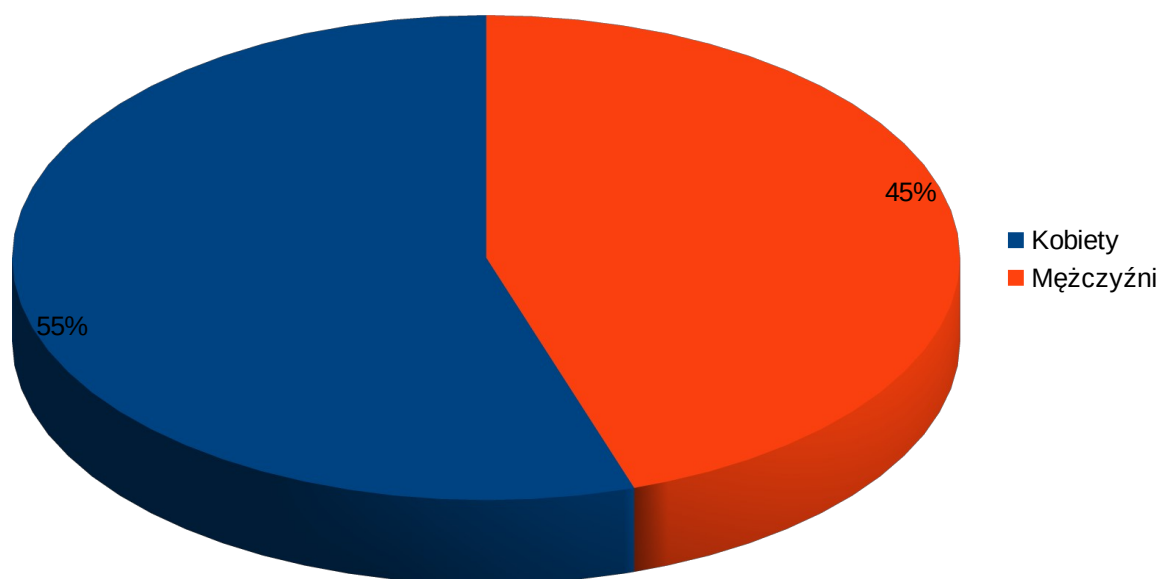
TABELA Nr 2

Liczba orzeczeń wydanych przez PZON w Myszkowie według płci oraz wieku

Płeć	Ilość wydanych orzeczeń
Kobiety	838
Mężczyźni	684

Wykres nr 1

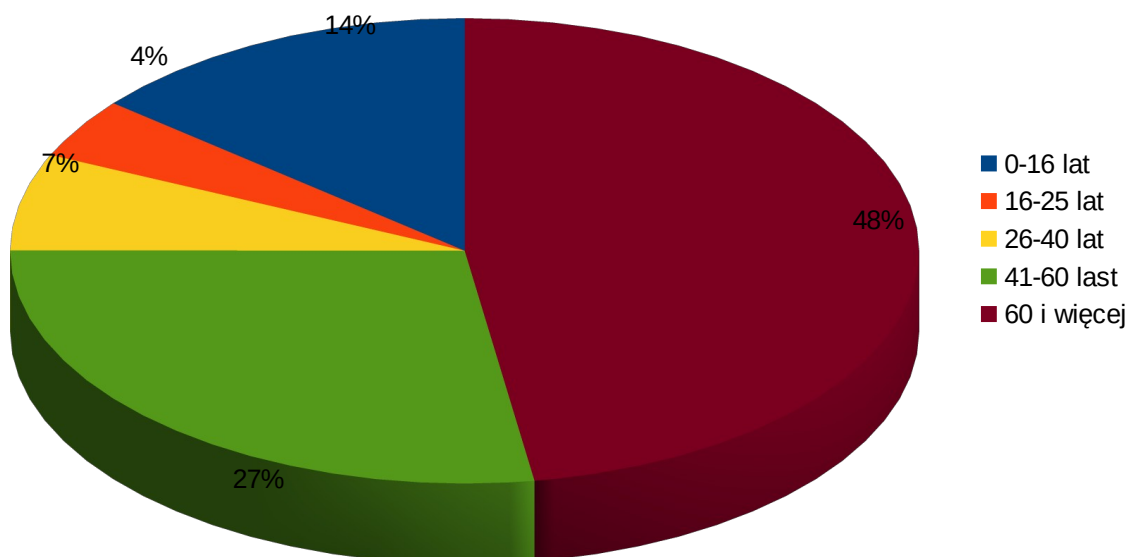
Liczba wydanych orzeczeń wg podziału na płeć w 2021 roku

Wiek	Ilość wydanych orzeczeń
0-16 lat	249
16-25 lat	74
26-40 lat	119
41-60 lat	487
60 i więcej	842

Wykres nr 2

Liczba wydanych orzeczeń w w 2021r.

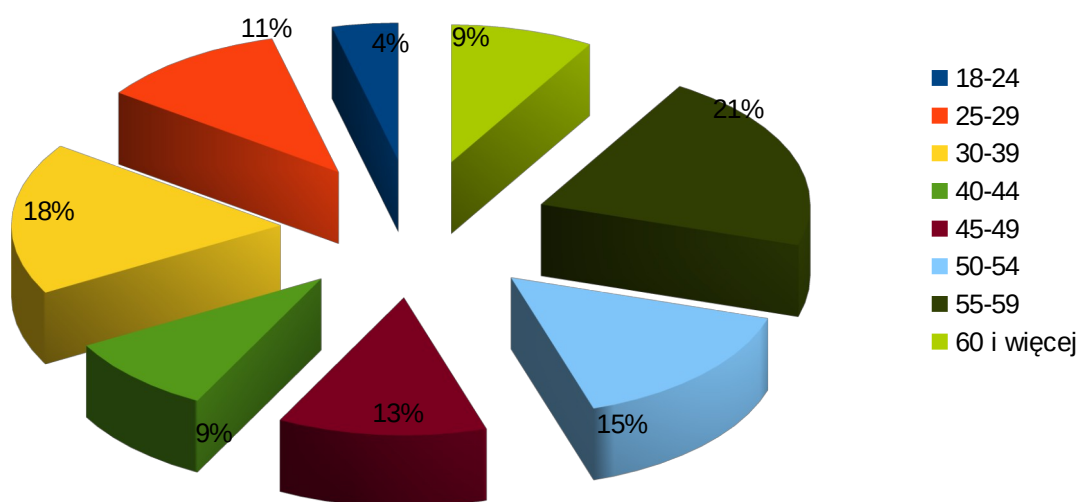
2. Analiza na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Myszkowie.

Szczególną grupę osób rejestrujących się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Myszkowie stanowią niepełnosprawni. Liczba zarejestrowanych niepełnosprawnych na koniec grudnia 2021 r. wynosiła 151 osób. Stanowi to 9 % wszystkich zarejestrowanych w powiecie. Zdecydowana większość niepełnosprawnych osób bezrobotnych legitymuje się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (31,1%), kolejno zasadniczym zawodowym (26,5%), gimnazjalnym i poniżej (22,6%), wyższym (10,5%) oraz średnim ogólnym (9,3%).

Wiekowo najliczniejszą grupę niepełnosprawnych bezrobotnych stanowią osoby z przedziału 55-59 lat (36 osób). Młodzi ludzie w wieku 18-24 lat, których dotknęła niepełnosprawność, potrafią stosunkowo najlepiej odnaleźć się na rynku pracy i dostosować do jego wymogów, a także poradzić sobie z sytuacją, w której się znaleźli.

Wykres nr 3

Bezrobotni niepełnosprawni wg wieku stan na 31.12.2021 r.

Przedział wiekowy	Ilość osób
18-24	6
25-29	17
30-39	27
40-44	14
45-49	19
50-54	23
55-59	32
60 i więcej	13

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych najwięcej jest osób, których stan niepełnosprawności kwalifikowany jest jako umiarkowany (94 osoby). Zdecydowanie mniej odnotowanych jest osób posiadających orzeczenie o lekkim stopniu (41 osób) i o znacznym stopniu (16 osób).

Biorąc pod uwagę przyczyny niepełnosprawności, niezmiennie najpowszechniejsze są kłopoty związane z dysfunkcją narządu ruchu. Bardzo dużo klientów PUP podaje również choroby psychiczne i choroby neurologiczne, jako czynniki powodujące przynależność do omawianej kategorii osób.

TABELA Nr 3

Porównanie stanu bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP

Rok	2013	2015	2019	2021
Ogółem	255	208	127	151

III. Analiza SWOT na podstawie diagnozy problematyki niepełnosprawności w Powiecie Myszkowskim

Uwarunkowania realizacji poszczególnych działań objętych w niniejszym Programie prezentuje się w formie analizy oceniającej możliwości rozwoju zgodnie ze standardowym modelem analizy SWOT, tj. wskazując mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- wykwalifikowana kadra pomocy społecznej - dobra współpraca z pedagogami - działalność Publicznej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej - oddziały integracyjne na terenie powiatu - infrastruktura ośrodków specjalistycznych dla dorosłych (Środowiskowe Domy Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Dom Pomocy Społecznej w Poraju, Ośrodek Rehabilitacyjny w Osińskiej Górze, Zakłady Pracy Chronionej) - działalność organizacji pozarządowych	- brak placówek specjalistycznych dla dzieci i ośrodków wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych - brak Zakładu Aktywności Zawodowej, - słaby dostęp do wczesnej rehabilitacji medycznej - niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych i mała aktywność zawodowa tych osób - niedostosowane oferty szkół do potrzeb i wymogów rynku pracy - bariery architektoniczne i techniczne w budynkach mieszkalnych, mieszkaniach

- systematycznie rosnąca liczba osób niepełnosprawnych zdobywających wykształcenie i podnoszących kwalifikacje - kursy, szkolenia organizowane przez PUP dla osób niepełnosprawnych - wsparcie finansowe PFRON oraz Funduszu Pracy dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne - dobrze rozwinięty system podstawowej opieki zdrowotnej - dostępność środków masowego przekazu w celu promowania i upowszechnienia wiedzy o sytuacji osób niepełnosprawnych - dobre przygotowanie organizacyjno – techniczne do pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł - działalność Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydającego orzeczenia dla mieszkańców	oraz obiektach użytku publicznego - bariery transportowe, bariery w komunikowaniu się i psychologiczne - niewystarczająca liczba placówek wspierających osoby niepełnosprawne i nierównomierne ich rozmieszczenie - trudna sytuacja finansowa osób niepełnosprawnych, - zbyt niskie środki finansowe - niski poziom świadomości społeczeństwa o sytuacji osób niepełnosprawnych - niestabilność przepisów prawa - niepełny przepływ informacji i słaba współpraca między podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych - małe zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
- utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej - sprzyjające przepisy o zatrudnieniu socjalnym - rozwój infrastruktury placówek specjalistycznych dla dzieci - rozwój pomocy usługowej w środowisku - stanowisko konsultanta dla osoby niepełnosprawnej - rozwój wolontariatu - edukacja rodziców dzieci niepełnosprawnych - wzrost poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych	- brak szans na edukację i usamodzielnienie osób niepełnosprawnych głównie na terenach wiejskich - pogłębianie niepełnosprawności - trudny dostęp osób ze środowisk wiejskich do placówek i instytucji zajmujących się niepełnosprawnymi - ograniczone środki finansowe - ryzyko zmniejszanie przez PFRON środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań wynikających z ustawy - brak decentralizacji środków budżetowych w stosunku do przydzielonych zadań - brak lub ograniczona ilość środków

- zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych - likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w budynkach mieszkalnych, mieszkaniach oraz obiektach użyteczności publicznej - przepisy regulujące przystosowanie nowych obiektów budowlanych do potrzeb osób niepełnosprawnych - zwiększenie dostępu do nowoczesnych systemów informacyjnych - współpraca z mediami w celu kształtowania pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej i upowszechniania wiedzy o niepełnosprawności - współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym - oferta środków finansowych z programów Unii Europejskiej	własnych niezbędnych do uczestnictwa w programach Unii Europejskiej - sytuacja ekonomiczno- gospodarcza kraju

IV. Dane dotyczące realizacji Programu

<u>Miejsce realizacji Programu:</u>	teren Powiatu Myszkowskiego
<u>Czas realizacji Programu:</u>	lata 2023 -2028
<u>Adresaci Programu:</u>	Osoby niepełnosprawne, rodziny i opiekunowie osób niepełnosprawnych, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, placówki pomocy społecznej i placówki oświatowe kształjące osoby niepełnosprawne
<u>Beneficjenci bezpośredni</u>	Osoby Niepełnosprawne
<u>Beneficjenci pośredni</u>	Opiekunowie Osób Niepełnosprawnych
<u>Koordynator Programu:</u>	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie
<u>Partnerzy programu:</u>	Samorząd Powiatowy Samorządy Gminne Powiatu Myszkowskiego Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Szkoły

Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Sąd Rejonowy, Sąd Rodzinny

Policja, Straż Miejska

Służba zdrowia

Organizacje pozarządowe

ZUS, KRUS

Powiatowa Społeczna Rada Do Spraw Osób Niepełnosprawnych

PKP, lokalni przewoźnicy PKS, MZK

Wolontariusze

Sponsorzy

Media

Kościół Katolicki

Źródła finansowania

Programu:

środki własne Powiatu

środki samorządów gminnych

środki własne jednostek organizacyjnych powiatu

środki partnerów uczestniczących w Programie

środki PFRON

środki Europejskiego Funduszu Społecznego i innych funduszy Unii Europejskiej

środki budżetu państwa

dotacje celowe

środki pozyskane z różnych źródeł

V. Określenie problemów wynikających z niepełnosprawności

Sytuacja osób niepełnosprawnych jest bardzo trudna, ściśle związana z tzw. barierami z jakimi się stykają. Barierami owymi są wszelkie przeszkody np.: o charakterze architektonicznym i technicznym (niedostosowane budynki, mieszkania, ulice). Ale daleko ważniejsze są bariery społeczne, z którymi człowiek niepełnosprawny się spotyka i musi pokonać. Te bariery to przede wszystkim przepisy prawne, organizacja kształcenia i pracy, spędzania czasu wolnego, a także postawy (czasem bardzo niechętnie) zdrowych osób wobec osób niepełnosprawnych.

Zamieszczone niżej zestawienie przedstawia listę najważniejszych problemów, trudności życiowych, wynikających z niepełnosprawności:

- 1/ Problemy związane bezpośrednio z niepełnosprawnością lub chorobą:
 - a/ trudności lub niemożność wykonywania podstawowych czynności,
 - b/ niemożność lub ograniczenie poruszania się,
 - c/ bóle, dokuczliwość samej choroby.
- 2/ Problemy związane z leczeniem, rehabilitacją, opieką:
 - a/ trudności z uzyskaniem rehabilitacji i leczenia,
 - b/ brak leków i pieniędzy na leki,
 - c/ konieczność stałej opieki ze strony innych osób,
 - d/ brak sprzętu rehabilitacyjnego, pomocy technicznych,
 - e/ bariery architektoniczne, techniczne, w komunikowaniu się.
- 3/ Problemy związane z uzyskaniem i wykonywaniem pracy zawodowej.
- 4/ Trudności materialne:
 - a/ trudne warunki i jakość życia,
 - b/ utrata bezpieczeństwa socjalnego.
- 5/ Problemy psychospołeczne:
 - a/ niechętnie postawy społeczeństwa wobec osób niepełnosprawnych,
 - b/ izolacja osób niepełnosprawnych.

VI. Określenie stanu zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych

1. Dostępność do świadczeń medycznych, leczenia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych

Na terenie Powiatu Myszkowskiego funkcjonuje Szpital Powiatowy /Myszków ul. Wolności 29/ posiadający 10 oddziałów:

1. oddział chorób wewnętrznych,
2. oddział pediatriczny,
3. oddział ginekologiczno – położniczy,
4. oddział neonatologiczny,
5. oddział chirurgii ogólnej,
6. oddział chirurgii urazowo – ortopedycznej,
7. oddział rehabilitacji (przy ul. Grzybowej nr 4 w Myszkowie),
8. oddział kardiologii,
9. oddział intensywnego nadzoru kardiologicznego,
10. oddział anestezjologii i intensywnej terapii.

W Powiecie Myszkowskim dobrze rozwinięty jest system podstawowej opieki zdrowotnej, tak publicznej jak i niepublicznej.

SPZOZ w Myszkowie zaspokaja podstawowe potrzeby zdrowotne osób niepełnosprawnych w ramach realizacji kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie leczenia szpitalnego, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w tym psychiatrycznej i leczenia uzależnień, podstawowej opieki zdrowotnej, ratownictwa medycznego i transportu sanitarnego oraz rehabilitacji leczniczej w warunkach stacjonarnych, ambulatoryjnych i domowych. SPZOZ posiada pięć specjalistycznych poradni zlokalizowanych na terenie miasta Myszków oraz w gminie Koziegłowy.

Wczesne działania terapeutyczne mogą znacznie ograniczyć skutki upośledzenia lub niepełnosprawności poprzez odzyskanie fizycznej i innej funkcjonalnej sprawności w drodze rehabilitacji medycznej i umożliwienie dalszego naturalnego rozwoju, a także zlikwidowanie lub ograniczenie potrzeby stałej pielęgnacji.

Niepełnosprawność często rodzi dramatyczne i rozległe skutki dla osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Mogą one okazać się trwałe, jeśli osoba niepełnosprawna i jej bliscy nie uzyskają profesjonalnej pomocy przy rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych pojawiających się na tym etapie. Dlatego też pomoc terapeutyczna powinna być kontynuowana również po zakończeniu leczenia i rehabilitacji leczniczej następującej po ostrej fazie choroby lub urazu. Taka pomoc winna zostać rozszerzona na członków rodziny osoby niepełnosprawnej, którzy mają do odegrania wielką rolę w procesie jej społecznej asymilacji lub reintegracji.

Niezbędne jest jak najwcześniejsze zapewnienie osobie niepełnosprawnej możliwości nauki codziennego życia i funkcjonowania z niepełnosprawnością w zwykłych warunkach oraz możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej w celu łagodzenia wywołanego stresu.

Zdarzają się sytuacje, gdy osoby dotknięte niepełnosprawnością są pozostawione samym sobie, nie wiedzą gdzie zwrócić się o pomoc, często właśnie przez to izolują się od społeczeństwa. Wczesna interwencja profesjonalnego zespołu pozwoli przezwyciężyć stres, poczucie wyobcowania i załamanie.

Potrzeby w tym zakresie dotyczą bez wyjątku wszystkich osób niepełnosprawnych. Ważne zatem jest tutaj nie tyle zidentyfikowanie potrzeb mających charakter powszechny, ile określenie rodzaju tych potrzeb w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz stanu i możliwości ich zaspokojenia.

Działania mające na celu zaspokojenie występujących potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie opieki zdrowotnej, lecznictwa i rehabilitacji:

1. Określenie liczby osób niepełnosprawnych oraz rodzajów niepełnosprawności i występujących w tym zakresie potrzeb i indywidualnych ograniczeń.

2. Stworzenie bazy informacyjnej określającej dostępność do wszystkich możliwości lokalnego rynku skierowanych do osób niepełnosprawnych.
3. Określenie sieci usług niezbędnych dla zaspokojenia występujących potrzeb w zakresie usług medyczno- rehabilitacyjnych w Powiecie Myszkowskim.
4. Współpraca z ośrodkami opieki zdrowotnej w zakresie leczenia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych.
5. Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do rehabilitacji oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny oraz pomoce techniczne.
6. Dofinansowanie do pobytu osób niepełnosprawnych na turnusach rehabilitacyjnych.
7. Dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
8. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.
9. Współpraca ze służbą zdrowia mająca na celu stworzenie spójnego systemu wczesnej interwencji, wczesnego wykrywania niepełnosprawności oraz zapobieganie dalszemu jej pogłębianiu się.
10. Funkcjonowanie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
11. Funkcjonowanie Poradni Rodzinnej przy PCPR w Myszkowie.
12. Tworzenie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych.
13. Programy terapeutyczne realizowane w Domu Pomocy Społecznej i Środowiskowych Domach Samopomocy Społecznej.
14. Rozwijanie poradnictwa medycznego, psychologicznego i socjalnego.

2. Realizacja potrzeb edukacyjnych osób niepełnosprawnych

Wszystkie osoby niepełnosprawne, niezależnie od stopnia i rodzaju niepełnosprawności, mają prawo do bezpłatnej oświaty i kształcenia zgodnego z ich preferencjami i możliwościami.

Oświata powinna umożliwić osobom niepełnosprawnym osiągnięcie jak najwyższego poziomu własnego rozwoju, zdobycie motywacji do nauki, mając świadomość własnej niepełnosprawności i stosując odpowiednie środki pomocnicze ułatwiające naukę, akceptację własnej niepełnosprawności oraz zdobycie umiejętności niezbędnych do przezwyciężania barier, jakie napotykają w życiu. Oświata ma za zadanie przyczynić się do osiągnięcia jak największej samodzielności ekonomicznej i wpłynąć na społeczny rozwój osób niepełnosprawnych.

Istotną kwestią jest ustalenie liczby niepełnosprawnych dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowi szkolnemu, i tego, ile z nich ma szansę na realizację tego obowiązku w najbliższym środowisku zamieszkania. Dotyczy to zarówno kształcenia

w systemie ogólnodostępnym, jak też specjalnym - o ile potrzeba taka wynika ze zdrowotnej sytuacji dziecka.

Nie należy pomijać znaczenia szkolnictwa specjalnego dla dzieci, których rozwój intelektualny i ograniczenia funkcji poznawczych stanowią zasadniczą barierę w sprostaniu obowiązkom szkolnym w systemie ogólnodostępnym. Dla dzieci, które kształcą się w systemie szkolnictwa specjalnego, ważne jest także, by nie musiały się uczyć w oderwaniu od środowiska rodzinnego.

Nawet tam, gdzie edukacja jest na mocy prawa dostępna, istnieją nieprzezwyciężalne bariery tamujące rzeczywisty do niej dostęp. Rodzicielska niewiedza na temat zdolności do uczenia się ich własnych dzieci powoduje, że rodzice niechętnie posyłają dzieci do szkół.

Na terenie Powiatu Myszkowskiego funkcjonuje 14 przedszkoli, w tym 7 z oddziałami integracyjnymi oraz 38 szkół podstawowych.

Rozpoczynając edukację w Powiecie dzieci niepełnosprawne mają możliwość kształcenia się w Przedszkolu nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Myszkowie oraz w Przedszkolu w Koziegłowach z filią w Hucie Starej, a także w klasach integracyjnych w Szkole Podstawowej nr 4 oraz w Szkole Podstawowej nr 5.

Ponadto w szkołach podstawowych na terenie Myszkowa głęboko upośledzone dzieci mają możliwość korzystania z zajęć rewalidacyjno – wychowawczych, indywidualnego toku nauczania oraz rewalidacji indywidualnej.

Na terenie Gminy Żarki działa Ośrodek Rewalidacyjno- Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej, który umożliwia realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego i obowiązku szkolnego dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, a także realizację zajęć rewalidacyjno- wychowawczych dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, w wieku od 3-go do 25- go roku życia. Aktualnie do Ośrodka uczęszcza 4 dzieci.

W powiecie działa 6 szkół na poziomie ponadpodstawowym (licea, technika, szkoły zawodowe itp.).

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi mogą kontynuować naukę w Szkole Specjalnej Przystosowanej do Pracy wchodzącej w skład Zespołu Szkół nr 2 im. H. Kołłątaja w Myszkowie. Z nauki w szkole korzysta 10 uczniów w klasie I, II i III. W Zespole Szkół nr 2 im. H. Kołłątaja w Myszkowie w Technikum nr 2 od roku 2021 prowadzone są również klasy integracyjne, w których uczą się uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w zawodzie technik grafiki i poligrafii cyfrowej.

W Zespole Szkół nr 1 im. E. Kwiatkowskiego w Myszkowie uruchomiona została Specjalna Szkoła Branżowa I stopnia dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu

lekkim. Prowadzono nabór w zawodach: pracownik pomocniczy mechanika i pracownik pomocniczy fryzjera.

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna na bieżąco dokonuje diagnoz zgłaszanych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Na bieżąco rozpatrywane są wnioski przez Zespół Orzekający dotyczące wydawania orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, indywidualnego nauczania oraz zajęć rewalidacyjno- wychowawczych. Orzeka w sprawach dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, niepełnosprawnością ruchową, zaburzeniami wzroku, słuchu, autyzmu, w tym Zespół Aspergera oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi.

W 2021 roku wydano 74 opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dla dzieci w wieku od 0 do 6 lat, ze względu na stwierdzoną niepełnosprawność lub ich sprzężenie. Opiniowanie i orzekanie w sprawach dzieci niepełnosprawnych prowadzone jest na bieżąco- często w trybie pilnym. Poradnia objęła 23 dzieci niepełnosprawnych wczesnym wspomaganie rozwoju (WWR). Liczba dzieci objętych zajęciami jest dostosowana do warunków lokalowych i kadrowych Poradni.

Dzieci niepełnosprawne oprócz zajęć WWR w ofercie poradni korzystają z terapii logopedycznej i neurologopedycznej, indywidualnych zajęć terapeutycznych wspierających rozwój, zajęć tyflop pedagoga, surdopedagoga, rehabilitanta oraz zajęć integracji sensorycznej. W roku 2021 poradnia została doposażona w aktualne testy do badań psychologicznych. Rozwinięto także bazę metod terapeutycznych stosowanych w rehabilitacji i terapii integracji sensorycznej.

W poradni w ramach realizacji rządowego programu „Za Życiem” funkcjonuje do roku 2025 wiodący ośrodek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczy. Ośrodek funkcjonuje na podstawie odpowiedniej dotacji celowej. W ramach działania ośrodka pomocą obejmowane są dzieci niepełnosprawne lub zagrożone niepełnosprawnością. W roku 2021 z pomocy ośrodka skorzystało 49 dzieci w wieku od 0 do 6 lat, dla których wykonano 623 godzin zajęć specjalistycznych.

Poradnia organizuje także na terenie szkół spotkania z radami pedagogicznymi w zakresie dostosowania wymagań edukacyjnych dla uczniów realizujących kształcenie specjalne oraz w zespołach dokonujących okresowej wielospecjalistycznej oceny funkcjonalnej uczniów i dzieci realizujących kształcenie specjalne. Poradnia jest w stanie zaspokoić tylko część potrzeb środowiska w tym zakresie. Ze względu na ograniczenia lokalowe nie można w niej prowadzić terapii grupowej dla dzieci z niepełnosprawnością.

Działania mające na celu zaspokojenie występujących potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie edukacji:

1. Monitoring potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie edukacji.
2. Określenie sieci placówek niezbędnych do zaspokojenia potrzeb dzieci i młodzieży

niepełnosprawnej w celu stworzenia im możliwości kształcenia na poziomie równym ze zdrowymi rówieśnikami, z uwzględnieniem wykształcenia średniego i wyższego.

3. Rozwój indywidualnego poradnictwa oświatowego dla osób niepełnosprawnych.

4. Podejmowanie działań mających na celu rozszerzenie form kształcenia osób niepełnosprawnych dostosowanych do ich potrzeb oraz rynku pracy.

3. Przeciwdziałanie bezrobociu osób niepełnosprawnych

Powiatowy Urząd Pracy w Myszkowie świadczy usługi osobom niepełnosprawnym w zakresie: pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkoleń oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy.

Do powyższej pomocy PUP wykorzystuje takie instrumenty jak: staże, przygotowania zawodowe, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.

Celem działania pośrednictwa pracy jest udzielanie pomocy w znalezieniu zatrudnienia odpowiedniego do posiadanych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, jak również pomoc pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników.

Poradnictwo zawodowe polega na udzielaniu pomocy w planowaniu i organizowaniu życia zawodowego poprzez udzielanie porad i informacji na temat rynku pracy oraz prowadzenie badań diagnostycznych pozwalających na określenie indywidualnych preferencji i zainteresowań zawodowych. Pomoc doradcza może przebiegać w formie indywidualnych lub grupowych spotkań z doradcą zawodowym.

Wydatki na usługi i instrumenty finansowane są w odniesieniu do osób niepełnosprawnych jako bezrobotne – ze środków Funduszu Pracy, natomiast jako poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu – ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Według stanu na koniec 2021 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Myszkowie zarejestrowanych było 151 osób bezrobotnych, które legitymowały się statusem niepełnosprawnych. Stanowi to 9 % wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie.

Na koniec 2021 roku zarejestrowanych było 65 kobiet ze stopniem niepełnosprawności, co stanowiło 47% wszystkich niepełnosprawnych bezrobotnych.

W grupie niepełnosprawnych bezrobotnych zaledwie 25 osób posiadało prawo do pobierania zasiłku, w tym 16 kobiet. Z przedstawionych zestawień wynika że wśród niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP dominują osoby po 45 roku życia (58%).

Młodzi ludzie, których dotknęła niepełnosprawność, potrafią stosunkowo najlepiej odnaleźć się na rynku pracy i dostosować do jego wymogów, a także poradzić sobie z sytuacją, w której się znaleźli. Dzięki temu w najmniejszym stopniu zasilają szeregi

zarejestrowanych bezrobotnych. W przedziałach wiekowych od 45 roku życia, ilość zarejestrowanych niepełnosprawnych wzrasta, osiągając punkt szczytowy w przedziale 55-59 lat (36 osób- 21%). Struktura wieku w tym przedziale jest niekorzystna. Przeważają osoby starsze, wśród których zdolności adaptacyjne do wymogów rynku pracy są mniejsze.

Zdecydowana większość niepełnosprawnych legitymuje się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym a także gimnazjalnym i poniżej. W tych trzech kategoriach mieści się 80,2 % (121 osób) wszystkich osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Wśród osób niepełnosprawnych największą grupę stanowią osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 24 m-cy (47 osób- 31,1%). Oznacza to, że w przypadku wielu osób mogło dojść do przedawnienia posiadanych kwalifikacji zawodowych pozwalających na rozpoczęcie pracy.

Najwięcej osób bezrobotnych niepełnosprawnych posiada stopień umiarkowany (94 osoby). Mniej odnotowuje się przypadków niepełnosprawności lekkiej (41 osób). Najniższy wskaźnik liczebności odnotowano dla osób z orzeczoną znaczną niepełnosprawnością (16 osób). Biorąc pod uwagę przyczyny kwalifikujące do niepełnosprawności po raz pierwszy najczęściej odnotowuje się schorzenia narządu ruchu. Następnie : choroby psychiczne, neurologiczne i narządu wzroku.

Z informacji Powiatowego Urzędu Pracy za rok 2021 wynika , że z usług poradnictwa zawodowego w formie porady indywidualnej skorzystało 21 osób niepełnosprawnych.

W ramach aktywizacji zawodowej osoby niepełnosprawne objęto następującymi działaniami:

- staże- 26 osób
- staże dofinansowane ze środków PFRON- 12 osób
- prace interwencyjne- 3 osoby
- miejsca pracy refundowane ze środków Funduszu Pracy - 2 osoby
- podjęcie pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia- 4 osoby
- prace społecznie- użyteczne- 2 osoby.

Ogółem w 2021r. pracę podjęło 68 osób niepełnosprawnych, w tym:

- prace subsydiowane- 9 osób
- prace niesubsydiowane- 59 osoby.

Od 2022r. Powiatowy Urząd Pracy planuje organizować coroczne spotkania w ramach „Dnia Promocji Zatrudnienia Osób z Niepełnosprawnością”. W tym roku takie spotkanie odbyło się 18 października. Zaproszeni goście reprezentujący: PFRON Oddział Śląski, Okręgowy Inspektorat Pracy w Katowicach, Centrum DZWONI Bytom, Zakład Ubezpieczeń

Spółecznych Inspektorat w Myszkowie, Firma PROTECTOR Ochrona przekazali uczestnikom swoją wiedzę oraz przykłady dobrych praktyk w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością.

Dla osób niepełnosprawnych, z upośledzeniem uniemożliwiającym aktualne podjęcie pracy, na terenie Powiatu Myszkowskiego utworzono dwa warsztaty terapii zajęciowej, gdzie w procesie rehabilitacji osoby niepełnosprawne rozwijają swoje umiejętności funkcjonalne, społeczne i zawodowe.

TABELA Nr 4

Warsztaty Terapii Zajęciowej na terenie Powiatu Myszkowskiego

Nazwa	Adres
Warsztat Terapii Zajęciowej w Ogorzelniku	42-320 Niegowa; Ogorzelnik 50
Warsztat Terapii Zajęciowej w Wojsławicach	42-350 Koziegłowy; Wojsławice ul. Szkolna 3

Warsztaty Terapii w Ogorzelniku prowadzony jest przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Śląski Oddział Regionalny w Katowicach. W terapii zajęciowej mogą uczestniczyć osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności oraz wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej. Celem warsztatów jest usamodzielnienie uczestników i przygotowanie ich do podjęcia pracy na chronionym lub otwartym rynku pracy.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Ogorzelniku działa od listopada 2005 r.

Zajęcia odbywają się w 6 pracowniach: pracownia artystyczna, pracownia edukacyjna, pracownia gospodarstwa domowego, pracownia techniczna, pracownia komputerowa, pracownia zoologiczno-ogrodnicza. W zajęciach uczestniczy 37 osób niepełnosprawnych.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Wojsławicach prowadzony jest przez Gminno Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach. Rozpoczął swoją działalność w listopadzie 2006 r. W WTZ w Wojsławicach istnieje 6 pracowni: pracownia artystyczna, pracownia kształtowania przestrzeni, pracownia techniczna, pracownia sadowniczo-ogrodnicza, pracownia edukacyjno-ekologiczna, pracownia manufaktury. W zajęciach uczestniczą 34 osoby niepełnosprawne. W 2018r. budynek WTZ przeszedł gruntowny remont w ramach którego znacznie poprawiły się warunki rehabilitacji społecznej i zawodowej uczestników Warsztatu. Zamontowana została winda, która umożliwia osobom niepełnosprawnym z ograniczoną sprawnością ruchową poruszać się po budynku.

Powiat Myszkowski w 2022 r. przystąpił do Programu „**Zajęcia Klubowe w WTZ**” realizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.. Celem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym oraz zawodowym poprzez prowadzenie przez WTZ zajęć klubowych, jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

Beneficjentami programu są:

1. osoby niepełnosprawne, które były uczestnikami WTZ i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia,
2. osoby niepełnosprawne, znajdujące się na prowadzonej przez podmiot prowadzący WTZ liście osób, których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ.

Z tej formy rehabilitacji korzysta Warsztat Terapii Zajęciowej w Wojśławicach. W zajęciach uczestniczą 4 osoby niepełnosprawne będące na liście rezerwowej w Warsztacie.

Formą pośrednią pomiędzy warsztatem terapii zajęciowej a zakładem pracy chronionej stanowią zakłady aktywności zawodowej, których na terenie powiatu myszkowskiego nie ma. Należy podjąć działania zmierzające do utworzenia ZAZ, stanowiącego możliwość odnalezienia się na rynku lokalnym przez osoby opuszczające warsztaty terapii zajęciowej. W chwili obecnej Warsztaty Terapii Zajęciowej i Środowiskowe Domy Samopomocy na siłę „przetrzymują” i dają szansę osobom niepełnosprawnym na zajęcie i funkcjonowanie ich w życiu codziennym.

Zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych mogłoby zostać osiągnięte poprzez promocję elastycznych form zatrudnienia tj. pracy na czas określony, na zlecenie w określonych miesiącach (np. w sezonie urlopowym) lub poprzez formę pracy zdalnej.

Praca stanowi główny obszar rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Jej wykonanie ma szczególne znaczenie dla niepełnosprawnego, ponieważ czuje się on osobą potrzebną, wartościową, nie będącą ciężarem dla rodziny i społeczeństwa.

Ponadto, możliwości wykonywania pracy są jednoznaczne z rehabilitacją deficytu spowodowanego chorobą. Wraz z doskonaleniem umiejętności zawodowych człowiek staje się zdolnym do funkcjonowania na rynku pracy.

Zatrudnienie przynoszące odpowiedni dochód traktować należy jako najważniejszy element zapewniający pełny udział obywatela w życiu społeczeństwa. Jest to szczególnie znaczące w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, w przypadku których ważne jest także zapewnienie różnorodnej pomocy w celu poprawy sytuacji, tj. np.: zapewnienie dostępu do rehabilitacji nie tylko medycznej, ale także szeroko rozumianej rehabilitacji społecznej, umożliwiającej aktywizację osób niepełnosprawnych, kształtowanie ich aktywnych postaw i pozytywnej samooceny. Istnieje ciągła konieczność realizacji działań zmierzających do aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, które jednocześnie przyczyniają się do ograniczenia zjawiska marginalizacji społecznej tej grupy osób.

Osoby niepełnosprawne w Powiecie Myszkowskim mogą znaleźć zatrudnienie w zakładzie pracy chronionej 4 Workers sp. z o.o. który mieści się w Jastrzębiu (gm. Poraj) przy ul. Mickiewicza 26. Firma ta zajmuje się produkcją i sprzedażą odzieży roboczej oraz artykułów BHP, wynajmem i serwisem odzieży roboczej oraz posiada profesjonalną pralnię.

Na terenie Powiatu Myszkowskiego od 2017 roku działają trzy Centra Integracji Społecznej.

Tabela Nr 5

Centra Integracji Społecznej na terenie Powiatu Myszkowskiego

Nazwa	Adres siedziby
Centrum Integracji Społecznej	42-360 Poraj ul. Jasna 21
Centrum Integracji Społecznej Myszków- Mrzygłód	42-300 Myszków, ul. Królowej Jadwigi 9
Centrum Integracji Społecznej	42-350 Koziegłowy, ul. Lipowa

Celem Centrum jest zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób, zdobycie lub podwyższenie przez nich kwalifikacji zawodowych, ułatwiających podjęcie zatrudnienia oraz wzrost umiejętności psychospołecznych niezbędnych do prawidłowego poruszania się na rynku pracy.

Uczestnicy mają możliwość skorzystania z przyuczenia do zawodu w następujących warsztatach:

- remontowo-budowlany,
- ogrodniczo – porządkowy,
- małej architektury,
- gastronomiczny,
- kroju i szycia,
- manufaktury drewna,
- agroturystyki,
- administracyjno-biurowy.

Centra zapewniają: konsultacje z psychologiem, doradcą zawodowym, prawnikiem oraz aktywnym pośrednikiem, warsztaty integracyjne, terapeutyczne, coachingowe, ponadto spotkania integracyjne dla uczestników CIS oraz ich rodzin; a także usługi wspierające: (dentysta, fryzjer, itp.) jak również utworzenie klubu malucha – zorganizowanie zajęć dla dzieci, których rodzice z uwagi na brak opieki nie mogą podjąć pracy.

Każdy uczestnik CIS otrzymuje wynagrodzenie, premię motywacyjną i posiłek. Okres przebywania w Centrum wynosi maksymalnie 2 lata.

Działania mające na celu zaspokojenie występujących potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie poradnictwa zawodowego oraz zatrudnienia:

1. Ocena bezrobocia osób niepełnosprawnych, funkcjonowania zakładów pracy chronionej, analiza lokalnego rynku pracy.
2. Tworzenie programów aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

3. Rozszerzanie oferty szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych.
4. Działalność Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, doradca zawodowy przy Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (ocena zdolności do pracy i poradnictwo zawodowe podczas procesu orzekania).
5. Zaangażowanie podmiotów gospodarczych w tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
6. Koordynacja działań i wsparcie w zakresie rozwoju działających Warsztatów Terapii Zajęciowej.
7. Podjęcie działań mających na celu uruchomienie Zakładu Aktywności Zawodowej.

4. Zwiększenie stopnia usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych i usprawnienie ich funkcjonowania w społeczności lokalnej

Wszelkie działania w tej dziedzinie powinny promować autonomię osób niepełnosprawnych, ich samodzielność ekonomiczną i jak najpełniejszą integrację społeczną.

W ramach tych działań skierowanych tak w stronę jednostki, jak i zbiorowości, należy umożliwić osobom niepełnosprawnym:

- kontynuowanie lub rozpoczęcie samodzielnego życia,
- prowadzenie w miarę możliwości normalnego życia społecznego,
- korzystanie z warunków, usług i urządzeń gwarantujących samodzielność fizyczną i psychiczną,
- dostępność do budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych, transportu, łączności, obiektów sportowych i kulturalnych.

Rozpoznanie potrzeb w tym zakresie wiąże się ze zidentyfikowaniem osób potrzebujących tego rodzaju pomocy. Istnieje wiele możliwości udzielenia adekwatnej pomocy w ramach pracy socjalnej, która często bywa niedoceniana i niedostatecznie wykorzystywana, tak przez pracowników socjalnych, jak też przez same osoby niepełnosprawne. W tym kontekście, pojęcie wsparcia środowiskowego należy rozumieć możliwie szeroko, także poprzez podejmowanie działań na rzecz aktywnego włączania do pomocy osób z najbliższego sąsiedztwa, czy też chętnych uczniów pobliskiej szkoły.

TABELA Nr 6

Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Myszkowskiego

Nazwa	Adres
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	42-300 Myszków ul. Partyzantów 21

Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	42-300 Myszków ul. Partyzantów 21
Publiczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	42-300 Myszków ul. Partyzantów 21
Powiatowy Urząd Pracy	42-300 Myszków ul. Partyzantów 21
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	42-300 Myszków ul. Pułaskiego 7
Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	42-310 Żarki ul. Kościuszki 15/17
Gminno- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	42-350 Koziegłowy Pl. Moniuszki 14
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	42-360 Poraj ul. Jasna 21
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	42-320 Niegowa ul. Wojska Polskiego 2

TABELA Nr 7

Domy Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Myszkowskiego

Nazwa	Adres
Dom Pomocy Społecznej dla kobiet niepełnosprawnych intelektualnie	42-360 Poraj ul. Jasna 6

Osoby chore psychicznie i niepełnosprawne intelektualnie mają możliwość korzystania ze środowiskowego wsparcia na terenie Powiatu poprzez uczestnictwo w zajęciach w trzech Środowiskowych Domach Samopomocy.

TABELA Nr 8

Środowiskowe Domy Samopomocy na terenie Powiatu Myszkowskiego

Nazwa	Adres
Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie	42-300 Myszków ul. Millenium 19c
Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie	42-300 Myszków ul. Gałczyńskiego 6 i7
Środowiskowy Dom Samopomocy dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi	42-310 Żarki ul. Steinkellera 5

Osoby przebywające w takim domu są umieszczane na podstawie skierowania lekarskiego, przeprowadzonego wywiadu pracownika socjalnego oraz decyzji dyrektora MOPS. Celem ŚDS jest terapia prowadząca do usamodzielniania społecznego osób tam przebywających.

Cel ten jest realizowany poprzez prowadzone zajęcia terapeutyczne: socjoterapia, ergoterapia, arteterapia, muzykoterapia, terapia ruchowa, choreoterapia, psychoterapia.

Z usług Środowiskowych domów korzystają osoby wymagające wsparcia w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, narażone na odrzucenie przez społeczeństwo z powodu swojej choroby, próbujące, pomimo lęku i strachu odnaleźć swoje miejsce na świecie.

ŚDS organizują wyjazdy do kina, teatru, wycieczki krajoznawczo- turystyczne, dni sportu, turnusy rehabilitacyjno- wczasowe oraz inne tego typu imprezy.

Domy te świadczą usługi medyczne (opieka lekarza psychiatry i pielęgniarki) oraz poradnictwo socjalne (monitorowanie warunków bytowych domowników, pomoc w rozwiązywaniu spraw urzędowych, itp.). Wsparciem w ŚDS na terenie gmin Powiatu Myszkowskiego zostało objętych 120 osób.

Efekty działalności domów to: wzrost aktywności psychoruchowej oraz sprawności fizycznej, wzrost umiejętności nawiązywania kontaktów interpersonalnych, umiejętności funkcjonowania w grupie, podejmowanie aktywnych działań, wywiązywania się z podejmowanych obowiązków, wzrost zainteresowania sposobami spędzania wolnego czasu, poradnictwo psychologiczne, niezbędna opieka, terapia ruchowa, aktywizacja zawodowa.

Organizacje pozarządowe działające na terenie gmin Powiatu Myszkowskiego również oferują osobom niepełnosprawnym wiele możliwości spędzania wolnego czasu oraz zapewniają integrację społeczną.

TABELA Nr 9

Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Myszkowskiego

Nazwa	Adres
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Myszkowie	42-300 Myszków ul. Kościuszki 26
Polski Związek Niewidomych Koło w Myszkowie	42-300 Myszków ul. Kościuszki 26
Polski Związek Niewidomych Delegatura w Częstochowie	42-200 Częstochowa ul. Al. Wolności 20
Stowarzyszenie Promocji Rodziny i Wspierania Osób Starszych „Opoka”	42-300 Myszków ul. Pułaskiego 7
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Aspera”	42-360 Poraj ul. Piłsudskiego 14
Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne	42-300 Myszków ul. Wolności 83
Fundacja „Pomocna”	42-300 Myszków ul. Chłodna 5
Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”	42-310 Żarki ul. Steinkellera 5
Stowarzyszenie „Cudowne Dzieci”	42-310 Żarki ul. Steinkellera 5
Stowarzyszenie „Maximus”	42-300 Myszków ul. Pohulańska 4

Żarecka Akademia Rozwoju	42-310 Żarki ul. Ofiar Katynia 3
Stowarzyszenie „Złote Serce”	42-300 Myszków ul. Wapienna 27

Celem ochrony socjalnej, ekonomicznej i prawnej jest:

- uniknięcie lub zminimalizowanie skutków sytuacji trudnych ekonomicznie i społecznie,
- przeciwdziałanie marginalizacji lub dyskryminacji osób niepełnosprawnych,
- zagwarantowanie równych szans do rozwijania osobistej autonomii, ekonomicznej samodzielności oraz integracji społecznej,
- zagwarantowanie bezpieczeństwa ekonomicznego i socjalnego poprzez zapewnienie minimum środków egzystencji i systemu ochrony socjalnej.

Osoby niepełnosprawne znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej i posiadające prawomocne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub grupę inwalidzką mają możliwość skorzystania z różnego rodzaju dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z przyczyn niepełnosprawności. Są to następujące zadania realizowane przez Powiat:

A. W ramach algorytmu:

- dofinansowanie do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym,
- dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

B. W ramach programu Aktywny Samorząd:

Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową w tym:

- Obszar A – likwidacja bariery transportowej,
- Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym ,
- Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się ,
- Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką).

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Program „Opieka Wytchnieniowa” realizowany jest na terenie Powiatu Myszkowskiego od 2021r. W 2021 r. usługi świadczone były w formie „Poradnictwa specjalistycznego” z podziałem na usługi dietetyczne, usługi rehabilitacyjne oraz poradnictwo psychologiczne w łącznej liczbie 125 godzin. W programie brało udział 7 uczestników tj. opiekunów osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności (4 osoby) i opiekunów dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności (3 osoby).

Od 2022r. usługi „Opieki Wytchnieniowej” realizowane są w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Głównym celem programu „Opieka wytchnieniowa” - jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- 2) osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne, poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie opieki wytchnieniowej. Odciążenie członków rodzin/opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwianie niezbędnych spraw.

Wojewódzkie Oddziały PFRON realizują również programy specjalne skierowane do różnych grup osób niepełnosprawnych.

Od 2021r. osoby niepełnosprawne z Powiatu Myszkowskiego mogą składać wnioski o dofinansowanie w formie elektronicznej w systemie SOW (System Obsługi Wsparcia) przygotowanym przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Aby złożyć wniosek należy posiadać profil zaufany lub podpis elektroniczny.

Od września 2020 r. każda instytucja publiczna posiada **Koordynatora do spraw Dostępności** , którego zadaniem jest wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez podmiot w którym jest zatrudniony. Każdy Koordynator przygotowuje plan działań na rzecz poprawy dostępności podmiotu publicznego, dla którego pełni te funkcję. Bierze udział we wdrożeniu tego planu i dba o utrzymanie dostępności na odpowiednim poziomie. Wszystkie te działania wymagają analizy funkcjonowania każdej jednostki w obszarze architektonicznym, cyfrowym i organizacyjnym.

W latach 2018-2020 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie realizowało projekt „**Nowy start**” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 w ramach Osi Priorytetowej IX Włączenie społeczne, Działanie 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem projektu był wzrost zdolności zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, szczególnie wychowanków z pieczy zastępczej, osób doznających przemocy domowej oraz osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne były objęte poradnictwem psychologicznym oraz doradztwem zawodowym, uczestniczyły w zajęciach w ramach grupy wsparcia wraz z otoczeniem, korzystały z zabiegów rehabilitacyjnych, kursów zawodowych oraz warsztatów z zakresu przedsiębiorczości. W projekcie „Nowy Start” wzięło udział 14 osób niepełnosprawnych (7 kobiet i 7 mężczyzn). Udział w projekcie osób niepełnosprawnych znacznie podwyższył ich wiarę we własne możliwości, poprawił ich stan zdrowia oraz spowodował wzrost ich

motywacji do podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych. Po zakończeniu udziału w projekcie 3 osoby niepełnosprawne podjęły zatrudnienie.

Osobom niepełnosprawnym, które z uwagi na stan zdrowia nie mogą skorzystać z usług oferowanych przez środowisko, ośrodki pomocy społecznej na terenie Powiatu Myszkowskiego organizują usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych (np. zakupy, przygotowanie posiłku), opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi opiekuńcze są przyznawane osobom samotnym (lub jeśli rodzina nie jest w stanie takiej pomocy zapewnić), które z powodu niepełnosprawności, chorób, wieku lub z innych przyczyn wymagają pomocy ze strony innych osób.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. Polegają one na: usprawnianiu do funkcjonowania w społeczeństwie, pielęgnacji, rehabilitacji fizycznej, terapii psychologicznej i pedagogicznej, wsparciu edukacyjnym.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie działa Punkt Interwencji Kryzysowej oraz Poradnia Rodzinna. Psycholog i pracownik socjalny udzielają pomocy osobom dorosłym, młodzieży, dzieciom oraz rodzinom przeżywającym różnego typu kryzysy i sytuacje trudne.

Pomoc obejmuje:

- diagnozę sytuacji kryzysowej,
- zapewnienie osobie i rodzinie wsparcia emocjonalnego,
- dostarczenie osobie i rodzinie informacji o instytucjach, organizacjach itp. które mogą udzielić dalszej pomocy,
- współdziałanie na rzecz rozwiązywania problemów, które są bezpośrednią przyczyną kryzysu,
- mobilizację różnych grup wsparcia.

W 2021r. w ramach prowadzenia Poradni Rodzinnej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie ze wsparcia psychologicznego skorzystało 30 rodzin, w tym 26 dzieci.

Zachodzące współcześnie procesy demograficzne skutkują postępującym starzeniem społeczeństwa. Rosnący udział osób starszych w społeczności naszego regionu ma określone konsekwencje społeczno- ekonomiczne. Na szczególną uwagę środowisk lokalnych winny zasługiwać osoby po 65 roku życia, wśród których 1/3 to osoby niepełnosprawne. Pojawia się problem samotnego bytowania ludzi starszych w swoim środowisku.

Za priorytetowe zatem uznać należy dostosowanie systemu wsparcia w pełnieniu ról społecznych do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

Jednym ze sposobów pobudzających aktywność osób starszych jest włączenie ich w czynną działalność w organizacjach pozarządowych oraz do systemu kształcenia ustawicznego np. uniwersytety trzeciego wieku.

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Myszkowie został powołany przez Stowarzyszenie Promocji Rodziny i Wspierania Osób Starszych „Opoka” w 2008 roku.

Słuchacze Uniwersytetu zapoznają się z literaturą, filozofią, ekonomią, prawem oraz naukami społecznymi. Tematyka zajęć obejmuje również świadczenia społeczne, emerytalno-rentowe, ochronę zdrowia, propagowanie zdrowego stylu życia, prawo rodzinne oraz prawo spadkowe. W ramach zajęć fakultatywnych odbywa się nauka języków obcych, ćwiczenia z obsługi komputera i internetu, gimnastyka, taniec oraz pływanie. Zajęcia odbywają się w szkołach na terenie miasta.

Priorytetowym zadaniem powinno stać się również ograniczanie barier w dostępie do usług i świadczeń lokalnych oraz właściwej opieki medycznej.

Barieri architektoniczne ograniczają samodzielne funkcjonowanie w życiu codziennym i zasadniczo wpływają na możliwość nauki i pracy w otwartym środowisku ograniczając możliwości równoprawnego uczestnictwa w kulturze, rekreacji i turystyce oraz innych aspektach zbiorowego życia mieszkańców danej społeczności.

Z takich powodów staranne rozpoznanie sytuacji w tej kwestii i dokładne zaplanowanie kolejności działań dostosowawczych jest bardzo istotne. Wzmocnienie roli nadzoru budowlanego w zakresie rygorystycznego przestrzegania przepisów prawa budowlanego nakazującego uwzględnianie potrzeb osób niepełnosprawnych na etapie projektowania budowy i modernizacji obiektów, a także zachęcanie do uwzględnienia tych potrzeb na etapie remontów powinno przyczynić się do stopniowej likwidacji istniejących barier, jak również przeciwdziałać powstawaniu nowych.

Barierą architektoniczną jest (w sensie technicznym) każde utrudnienie i przeszkoda występująca przy poruszaniu się i wykonywaniu elementarnych czynności przez osoby niepełnosprawne, w obrębie budynku, definiowalne fizycznie, np.: skokowa różnica poziomów (podłóg, progów), niedostosowana do potrzeb jakość posadzki, niewystarczająca szerokość otworów drzwiowych i przejść itp.). Należy więc zidentyfikować wszystkie możliwe źródła i metody udzielenia pomocy tym osobom. Dotyczy to zarówno pomocy formalno - prawnej, jak i w zakresie ewentualnej zamiany mieszkania, przygotowania projektu dostosowania mieszkania i budynku, a także kosztorysu niezbędnych prac, czy pomocy w znalezieniu wykonawcy tych prac.

Nierozwiązany jest natomiast problem osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym lub niepełnosprawnością spowodowaną chorobą psychiczną. Osoba dotknięta taką niepełnosprawnością, nie będąca w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku, skazana jest na pomoc rodziny, a gdy jej nie posiada - na dom pomocy społecznej.

Przy tego rodzaju niepełnosprawności podstawowym obszarem, w którym dokonuje się proces rehabilitacji jest środowisko. Idealny model pomocy niepełnosprawnym upośledzonym umysłowo i chorym psychicznie powinien zawierać system wspierania możliwości zamieszkania w środowisku. System ten winny stanowić ośrodki prowadzące usamodzielnianie osób niepełnosprawnych, a także mieszkania chronione stworzone dla osób potrzebujących stałej pomocy w formie nadzoru i wsparcia.

Należy również zwrócić szczególną uwagę na budownictwo mieszkaniowe. Nowo powstające budynki mieszkalne powinny być od samego początku przystosowywane do potrzeb osób niepełnosprawnych, co w przyszłości pozwoliłoby wyeliminować trudności związane z koniecznością dostosowywania budynków (wcześniej nie przystosowanych) do potrzeb niepełnosprawnych osób.

Osoby niepełnosprawne, szczególnie z dysfunkcją narządów ruchu, mają bardzo utrudnioną możliwość swobodnego poruszania się. Przeszkodą dla nich są zarówno bariery architektoniczne, jak i urbanistyczne, ale przede wszystkim brak środków transportu publicznego, właściwie dostosowanego do przewozu niepełnosprawnych.

Aby rozwiązać problem w zakresie transportu publicznego i komunikacji wszystkie gminy z terenu naszego powiatu dołączyły do Związku Powiatowo-Gminnego „Jedźmy razem!”. Związek docelowo będzie wypełniał rolę organizatora publicznego transportu zbiorowego na liniach tworzących sieć komunikacyjną w powiatowo-gminnych przewozach pasażerskich na terenie działalności Związku. Dotyczy to również transportu osób z niepełnosprawnością.

Działania mające na celu zaspokojenie występujących potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie wsparcia środowiskowego i pomocy społecznej:

1. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych i technicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej.
2. Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do kontaktów z otoczeniem poprzez likwidację barier w komunikowaniu się.
3. Inicjowanie i rozwój usług opiekuńczych, skierowanych do osób niepełnosprawnych, w tym osób w wieku starszym.
4. Rozwój wsparcia psychologiczno- terapeutycznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi – wzmocnienie roli środowiskowych domów samopomocy.
5. Organizacja wsparcia dla osób niepełnosprawnych kończących różne stopnie edukacji, pomoc w znalezieniu placówki na kolejny etap kształcenia, prowadzenie spotkań i kursów dokształcających w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym zaistnienia na rynku pracy.
6. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych.

7. Inicjowanie spotkań informacyjnych z potencjalnymi pracodawcami mogącymi zatrudniać osoby niepełnosprawne- w szczególności w zakresie uprawnień, ulg i możliwości dofinansowania zatrudnienia takiej osoby.
 8. Dalszy rozwój transportu publicznego i komunikacji dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
 9. Stworzenie możliwości do pełnego i aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce.
 10. Działalność informacyjna o prawach i uprawnieniach na rzecz osób niepełnosprawnych.
 11. Akcje informacyjne o charakterze integracyjnym, akcje edukacyjne mające na celu naświetlenie potrzeb osób niepełnosprawnych i zwiększenie świadomości społecznej o problemach osób niepełnosprawnych.
 12. Inicjowanie spotkań w grupach wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz rodzin sprawujących opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.
 13. Wsparcie psychologiczne dla osób niepełnosprawnych oraz osób z najbliższego otoczenia osób niepełnosprawnych.
 14. Pozyskiwanie środków finansowych z różnych źródeł, w tym środków unijnych, na działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
 15. Promocja nowych, interesujących rozwiązań w zakresie organizowania wsparcia dla osób niepełnosprawnych.
 16. Nawiązanie współpracy z osobami niepełnosprawnymi oraz partnerami Programu zainteresowanymi aktywnym uczestnictwem w projektach.
- Stworzenie bazy wolontariuszy, mogących służyć pomocą i wspierające osoby.

VII. Zakończenie

Złożoność działań, jakie należy podjąć dla poprawy warunków wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz uzyskania w tym zakresie wymiernych efektów, wymaga zaangażowania w realizację wielu instytucji i organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli środowiska osób niepełnosprawnych.

W ramach programu mogą powstawać szczegółowe projekty tworzone w gminach i powiatach, a także w organizacjach pozarządowych, mające na celu realizację zadań programu.

Program może także stanowić podstawę do aplikowania o środki z funduszy europejskich, zarówno przez samorządy terytorialne, jak i organizacje pozarządowe.

Szeroka współpraca wszystkich zainteresowanych podmiotów będzie najlepiej sprzyjać wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego.